

בבית המשפט המחוזי מרכז (לוד)

תפ"ח 29349-10-22

בפני הרכב בראשות כב' השופט טרסי

המבקש:

ראש הממשלה

באמצעות פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי) ומחלקת הסייבר
בפרקליטות המדינה

מרח' דרך מנחם בגין 154 תל אביב בית קרדן 6492107 ת"ד 33260

טל': 073-3924700 פקס: 02-6468017

כתובת דוא"ל: mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

- נ ג ד -

המשיבים:

1. ראני עוף ת"ז

באמצעות ב"כ עו"ד נמיר אדלבי

רח' דרך הארבעה 20/3, עכו, מיקוד 2466002

טלפון: 04-9914454; פקס: 04-9914436

2. שאדי עאידי ת"ז

באמצעות ב"כ עו"ד אחמד מסאלחה ו/או עו"ד נאיל מסאלחה

העליה 3, עפולה, מיקוד 1839203 ו/או ת"ד 484, דבוריה, מיקוד 1691000

טלפון: 04-6421551 ו/או 054-8083972; פקס: 04-6421553 ו/או 04-6701309

בקשה לביטול אזרחות בהתאם לסעיף 11א לחוק האזרחות, התשי"ב-1952

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על ביטול אזרחותם הישראלית של המשיבים, וזאת
מכלל הנימוקים שיפורטו בבקשה זו.

בקשה זו מוגשת לבקשתו של ראש הממשלה, אליו הועברה סמכותו של שר הפנים מכוח סעיף
11א לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן: "חוק האזרחות") ובאישורה של היועצת
המשפטית לממשלה.

- העתק אישור היועצת המשפטית לממשלה מצורף כנספח א'.

א. רקע עובדתי – כללי

1. ביום 29.10.2024 הורשעו המשיבים, בהתאם להודאתם במסגרת הסדר טיעון, במסגרת ת.פ.ח.
29349-10-22, בעבירות כדלקמן במסגרת שני אישומים שנכללו בהליך:

ביחס לאישום הראשון שבכתב האישום :

א. משיב 1 - גילוי החלטה לבגוד – עבירה לפי סעיף 100 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ; מסירת ידיעה לאויב בכוונה לפגוע בביטחון המדינה – עבירה לפי סעיף 111 מציעא לחוק העונשין (החלופה השלישית בסעיף) ; מגע עם סוכן חוץ - עבירה לפי סעיף 114 לחוק העונשין.

ב. משיב 2 - מסירת ידיעה לאויב בכוונה לפגוע בביטחון המדינה - עבירה לפי סעיף 111 מציעא לחוק העונשין (החלופה השלישית בסעיף).

ביחס לאישום השני שבכתב האישום : שני המשיבים הורשעו בקשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה – עבירה לפי סעיף 99(א) ביחד עם סעיף 92 לחוק העונשין.

2. המבקש יפנה לעובדות כתב האישום המתוקן המדברות בעד עצמן, ויעמוד על עיקרי הדברים בלבד.

3. על פי כתב האישום המתוקן, בתקופה הרלבנטית הועסקו המשיבים בחברת סלקום, כאשר משיב 1 הועסק כמפתח מערכות מידע גאוגרפיות, ומשיב 2 הועסק כיועץ חיצוני בתחום רשתות תקשורת ומחשוב. על פי האישום הראשון בכתב האישום המתוקן, ביום 13.1.2017, על רקע יחסי חברות של המשיב 1 עם פעיל החמאס אשרף חסן (להלן: "חסן") שהינו "סוכן חוץ" כהגדרתו בסעיף 114 לחוק העונשין (להלן: "סוכן חוץ"), נפגש משיב 1 עם חסן ואנשי חמאס נוספים בטורקיה. בפגישה זו, הציג בפניהם משיב 1 את נגישותו למידע על מתקני ה-MSAG של חברת בזק, שחשיפת מיקומם עלולה להביא לתקיפה שלהם, ובין היתר לקטיעת התקשורת באזור מסוים בישראל או למעקב וניטור מידע על תעבורת התקשורת ביחס לאנשים ספציפיים או מתקנים ספציפיים אשר יש לאויב עניין בהם. המשיב 1 התבקש במהלך הפגישה להעביר לחסן ולאחרים קובץ מידע על אודות מיקום המתקנים הנ"ל, ובשובו לישראל נטל את קובץ מתקני ה-MSAG מחברת סלקום, תוך עקיפת מנגנוני אבטחה של החברה, ושלה אותו לאתר אינטרנט לשיתוף קבצים, כפי שסיכם עם חסן, הכל בידיעה כי העברת המידע עלולה להוביל לפגיעה בתשתיות תקשורת של מדינת ישראל, להיות לתועלתו של ארגון החמאס, שהינו ארגון טרור, ועלולה לפגוע בביטחון המדינה. עוד יוחס למשיב 1 כי עמד בקשר עם חסן, לרבות התכתבויות ומפגשים בין השניים בטורקיה, ואף העביר לו כספים, ביודעו שהוא סוכן חוץ.

4. כמו כן, על פי האישום הראשון בכתב האישום המתוקן, בפברואר 2022 נפגש המשיב 1 בטורקיה עם עזאם אקרע, בכיר בזרוע הצבאית של ארגון חמאס שהינו סוכן חוץ (להלן: "אקרע"), והעביר לו קובץ מיפוי ותשתיות הכולל מיפוי גאוגרפי של כלל הנכסים ההנדסיים והתשתיות של חברות סלקום ובזק, שחשיפתו עלולה לגרום נזק חמור לביטחון המדינה. במעמד הפגישה, ביקש אקרע ממשיב 1 להעביר לו מידע על אמצעי הגישה למערכות הטכנולוגיות של חברת סלקום, ובעקבות בקשה זו, בשובו לישראל פנה המשיב 1 למשיב 2 וביקש את עזרתו בהשגת המידע המבוקש, ואף שיתף אותו כי מטרת ההעברה של המידע

האמור היא לאפשר לארגון החמאס לשבש את פעילותה של חברת סלקום בזמן מלחמה או מבצע צבאי. בהמשך לכך, העביר משיב 2 למשיב 1 מידע על מערכות אבטחת המידע של רשת המחשוב של חברת סלקום ועל דרכים שונות לעקיפתן של מערכות אבטחת המידע, לצרכי חדירה בלתי מורשית לרשת המחשוב של החברה. על בסיס מידע זה ערך משיב 1 מסמך ממוחשב אותו תכנן להעביר לידי חסן ביחד עם קובץ מיפוי ותשתיות עדכני. בחודש אפריל 2022 טס המשיב 1 לטורקיה ושם מסר את הקבצים הנ"ל לידי אקרע.

5. האישום השני בכתב האישום המתוקן ייחס למשיבים עבירה של קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה לפי סעיף 99(א) ביחד עם סעיף 92 לחוק העונשין. על פי המתואר, כבר משנת 2015 קשרו ביניהם המשיבים קשר לקדם את האפשרות לפעול להשבתת מערכות מחשב או מידע חיוניות או מרכזיות של חברת סלקום בעת מלחמה או מבצע צבאי כאמור, הכל במטרה לקדם פעילות אשר יש בה כדי לסייע לאויב במלחמתו נגד ישראל. המשיבים עשו כן על פי המיוחס להם על רקע לאומני ואידיאולוגי, מתוך רצונם המשותף לסייע למאבק הפלסטיני הצבאי בישראל, על דרך של פגיעה בתשתית תקשורת מרכזית בישראל ובמשטמשיה, ולהסב בכך פגיעה בביטחון המדינה, בין היתר אף מתוך ידיעה כי חברת סלקום מעניקה שירותים לכוחות צה"ל והמשטרה.

6. על פי המיוחס להם באישום השני, במסגרת הקשר הצטייד המשיב 2 באמצעים שיאפשרו חדירה לרשת המחשוב והמידע של סלקום, ובין היתר קוד תוכנה שערך עוד קודם לקשירת הקשר, שיועדה לאפשר גישה וביצוע פעולות במערכות המחשוב והמידע של חברת סלקום, תוך עקיפת מערכות אבטחת המידע של החברה ומבלי שיתאפשר לאתר, לנטר או לעקוב אחר הפעילות שתתבצע באמצעותה. משיב 2 העביר את אותם אמצעים למשיב 1 כשהוא מתדרך אותו כיצד להשתמש באמצעים אלו, וכן העביר לו קוד העמסת שרתים שערך, אשר יועד לשלוח לשרת מחשב הודעות מרובות מכתובות IP מזויפות, בטווח זמן קצר ביותר, במטרה לשבש את יכולתו של שרת המחשב לפעול בצורה תקינה. שני המשיבים תחזקו נתיבי חדירה מתמשכים שיאפשרו גישה למערכות חברת סלקום, תוך עקיפת מערכות אבטחת מידע. בשנת 2021 יצר המשיב 2 נתיב חדירה חלופי למערכות המחשוב והמידע של חברת סלקום, אשר אפשר להיכנס למערכות המחשוב והמידע של חברת סלקום ממקומות שונים מחוץ לחברה, לרבות לרכיבים קריטיים במערכת, על-ידי גורמים בלתי-מורשים לכך, ולרבות מחוץ לישראל. משיב 2 המשיך להדריך את משיב 1 כיצד ניתן יהיה לחדור למערכות החברה מבלי שהפעולה תתגלה על-ידי המערכות לאבטחת המידע של החברה.

7. בחודש ספטמבר 2022 נעצרו המשיבים ובחודש אוקטובר 2022 הוגש נגדם כתב האישום ביחד עם בקשה למעצר עד תום ההליכים המשפטיים. ביום 4.6.2023 הורה בית המשפט המחוזי מרכז על מעצרם של המשיבים עד תום ההליכים, ובהמשך המעצר הוארך על-ידי בית המשפט העליון. המשיבים תחילה כפרו במיוחס להם, אולם לאחר מספר דיונים מקדמיים, ומספר ישיבות גישור ומשא ומתן בין הצדדים, נחתם עמם הסדר טיעון במסגרתו הודו והורשעו בעבירות, כאמור לעיל.

8. ביום 29.10.2024 גזר בית משפט נכבד זה את דינם של המשיבים. על המשיב 1 נגזר עונש של 11 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו

ממאסר, שלא יעבור כל עבירה לפי פרק ז' לחוק העונשין וקנס בסך 30,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו. על המשיב 2 נגזר עונש של 5.5 שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, שלא יעבור כל עבירה לפי פרק ז' לחוק העונשין, וקנס בסך 15,000 ₪ או 2 חודשי מאסר תמורתו.

9. הפרקליטות הודיעה למשיבים ולבית המשפט הנכבד, בהתאם לאמור בהסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים, וכפי שהוצהר על ידה גם במעמד הצגת ההסדר והטיעונים לעונש (עמ' 15 ש' 19 – 25 לפרוטוקול), כי המדינה שומרת על זכותה להגיש בקשה לשלילת אזרחותם בהתאם לחוק האזרחות, וכי הגשת הבקשה נשקלת על-ידי שר הפנים (עמ' 20 ש' 15-17 לפרוטוקול).

10. בהמשך לכך ולאחר מהלכים שונים שנפרט עליהם בהמשך, מוגשת בקשה זו לביטול אזרחות ביחס לשני המשיבים.

ב. המסגרת הנורמטיבית

11. חוק האזרחות מסדיר את דרכי קבלת האזרחות הישראלית, כמו גם את ביטולה. ראשית נעמוד על מהותה של האזרחות המקפלת בתוכה את חובת הנאמנות למדינה. בהמשך, נעמוד על הוראות החוק הרלבנטיות לענייננו ביטול אזרחות מחמת חוסר נאמנות ועל פסיקת בית המשפט העליון בעניין זה.

ב(1) הזכות לאזרחות מקפלת בתוכה את חובת הנאמנות

12. על מהותה של האזרחות עמד בית המשפט העליון בבג"ץ 754/83 רנקין נ' שר הפנים, פ"ד לח(4) 117, 113 (1984):

"האזרחות יוצרת קשר משפטי נמשך בין אדם לבין מדינתו... לקשר זה חשיבות בתחומי משפט נרחבים, הן מבחינת המשפט הבינלאומי והן מבחינת המשפט המדינתי. יש בה באזרחות כדי להטיל חובות על המדינה ביחסי החוץ שלה. מבחינת האזרח עצמו, יש בה כדי ליתן לו זכויות, להעניק לו כוחות, להטיל עליו חובות ולהכיר בחסינותו בעניינים שונים ומגוונים. האזרחות קשורה בזכות הצבעה לכנסת, ביכולת לשאת משרות ציבוריות שונות, בסמכות בתי המשפט, בענייני הסגרה ובעניינים רבים ומגוונים. אזרחות מקפלת בתוכה נאמנות (ראה סעיף 5(ג) לחוק האזרחות, (וע"ב 31/65), והיא פרושה בתחומי המדינה ומחוצה לה (ראה בג"צ 24/52 [4])"

13. כפי שנפסק, הזכות לאזרחות היא זכות יסוד, הגם שלא עוגנה בחוק יסוד. לעניין זה נפנה למשל לפסק הדין בבג"ץ 2757/96 אלראי נ' שר הפנים, פ"ד נ(2), 18, 22 (1996), שם נאמרו הדברים הבאים:

"האזרחות היא זכות יסוד. כך מקובל במשפט הבינלאומי... כך מקובל גם במשפט של מדינות רבות שקבעו את האזרחות כזכות חוקתית ... ואף כי בישראל לא זכתה האזרחות למקום של כבוד בחוק יסוד, אין ספק כי היא נמנית עם זכויות היסוד, בין היתר משום שהיא היסוד לזכות הבחירה לכנסת, שממנה צומחת הדמוקרטיה. כידוע, חובה היא על כל רשות מינהלית להימנע מפגיעה בזכות יסוד, והאזרחות בכלל זה, אלא לתכלית ראויה ובמידה ראויה; קל וחומר בשלילת אזרחות, להבדיל מפגיעה אחרת, ובן-בנו של קל וחומר בשלילת אזרחות העושה אדם שיש לו אזרחות מלידה לחסר כל אזרחות".

14. בבג"ץ 7348/08 גריגוריאן נ' משרד הפנים (נבו, 5.1.2010) הרחיב בית המשפט העליון בעניין זה, ועמד על כך שהאזרחות היא בבחינת "צינור החיים" של זכויות אדם רבות, בהיותה "יוצרת קשר משפטי נמשך בין אדם לבין מדינתו ויוצרת זיקה מתמשכת המעניקה זכויות ומטילה חובות. האזרחות היא זכות שקיומה, פעמים רבות, הוא תנאי הכרחי וחיוני לקיומן של שאר זכויות היסוד". לעניין זה נפנה גם לבג"ץ 1227/98 מלבסקי נ' שר הפנים (נבו, 12.11.1998) (להלן: "עניין מלבסקי"); בג"ץ 8386/06 ד"ר נודלמן ואח' נ' שר הפנים ואח' (נבו, 14.5.2008); עע"מ 8277/17 זיוד נ' שר הפנים (נבו, 21.7.2022, פסקה 36 לפסק דינה של הנשיאה חיות – להלן: "עניין זיוד").

15. בעניין זיוד ציין בית המשפט העליון בעניין הזכות לאזרחות כי:

"נראה כי חשיבותה של הזכות לאזרחות טמונה בעיקר בעובדה שאזרחות מהווה חלק משמעותי ומכונן בזהותו האישית של אדם. זאת, בהתחשב בכך שהשתייכות לקהילה פוליטית מסוימת מהווה רכיב חשוב בהגדרה העצמית של כל אחד מאיתנו (יפה זילברשץ "נאמנות למדינה" ספר יצחק זמיר 491, 530 (יואב דותן ואריאל בנדור עורכים 2005) (פסקה 37 לפסק דינה של הנשיאה חיות).

16. עוד הבהיר בית המשפט העליון בעניין זיוד כי:

"בשיטתנו המשפטית נקבע זה מכבר כי הזכות לאזרחות היא זכות חוקתית עצמאית ואף שהזכות לאזרחות לא עוגנה במפורש בחוקי היסוד, בפסיקה הובהר ש'אין ספק כי היא נמנית עם זכויות היסוד' (פסקה 35 לפסק דינה של הנשיאה חיות).

17. כאמור, בית המשפט העליון הדגיש כי אזרחות מהווה חלק משמעותי בזהותו של אדם, ויוצרת זיקה מתמשכת המעניקה זכויות ומטילה חובות. אזרח ישראלי – לצד זכויותיו הנגזרות מזכות היסוד לאזרחות – חב חובת נאמנות למדינת ישראל (ראו לעניין זה בעניין זיוד, פסקות 47-48).

18. "הגרעין הבסיסי" או "הגרעין הקשה" של הנאמנות למדינה כולל את החובה הבסיסית שלא לפגוע במדינה באופן שעלול למנוע את המשך קיומה ותפקודה כמסגרת המגינה על הפרטים החיים בה. חובה בסיסית זו חלה על כלל אזרחי המדינה. על חובת הנאמנות של הפרט למדינתו, עמדה פרופ' יפה זילברשץ במאמרה "נאמנות למדינה" (ספר יצחק זמיר - על משפט, ממשל וחברה, עמ' 491-533, 2005), כך:

"חובת הנאמנות של הפרט למדינה היא פועל יוצא של מקום המדינה ותפקידה בחייו של אותו הפרט. אין חולק על כך שהמדינה הדמוקרטית נועדה ליצור מסגרת חיים מאורגנת ומסודרת לאוכלוסיה הנמצאת בשטחה, תוך שמירה על זכויות האדם של החיים בה. מכאן נגזרת חובתם של אנשים לוודא שהמדינה לא תיהרס על מנת שתוכל לממש את ההגנה עליהם. חובת הנאמנות למדינה היא למעשה החובה שלא לפגוע במדינה באופן שעלול למנוע את המשך קיומה ותפקודה כמסגרת המגינה על הפרטים החיים בתחומי הטריטוריה שלה. בהקשר זה כוללת חובת הנאמנות איסורים והגבלות על פעולות של פרטים שיש בהן כדי לגרום לפגיעה משמעותית ביכולת התפקוד של המדינה כגוף המגן עליהם..."

19. ראו בהקשר זה האמור בעניין זיוד, בפסקות 48-49 לפסק דינה של הנשיאה חיות:

"... כך התפיסה הנהוגה בשיטתנו היא שיחסי הגומלין בין האזרח למדינה מטילים עליו חובות מסוימות, וכי לא ניתן 'לראות את האזרחות כקליפה של נוחות שאין בתוכה תוכן אשר אינו זכויות בלבד, אלא גם חובות של אמונים ונאמנות' (עניין שורת הדין, בעמ' 116; ראו גם בעניין רנקין, בעמ' 117). ...

השאלה כיצד יש למלא חובות אלה בתוכן, היא שאלה מורכבת. כך למשל ניתן לשאול האם חובת האמונים היא חובה חיובית לנקוט פעולות המבטאות נאמנות למדינה, כמו שירות צבאי וקידום אקטיבי של ערכי המדינה; או שמא מדובר בחובה שלילית המתמקדת בהימנעות מפעולות שיפגעו במדינה וביסודותיה ... המענה לשאלה זו ניתן על ידי המחוקק בתיקון מס' 9, שקבע רשימת מעשים אשר ייחשבו כהפרת אמונים ובהם מעשי טרור, בגידה וריגול חמור. ההוראה שנקבעה בהקשר זה בתיקון מס' 9 מלמדת על תפישת המחוקק כי חובת האמונים למדינה לצורך ענייננו, היא חובה צרה – החובה שלא לפגוע בביטחונה באופן חמור ולא לחתור תחת 'המשך קיומה ותפקודה כמסגרת המגינה על הפרטים החיים בתחומי הטריטוריה שלה'."

20. הנה כי כן, על כל אזרח מוטלת חובת נאמנות בסיסית כלפי המדינה. האזרחות מושתתת בין השאר על הזיקה החזקה ביותר שבין האזרח למדינה, באופן שהמדינה רואה עצמה מחויבת ואחראית כלפי אזרחיה, ובאופן שהאזרח נושא בחובות מסוימות הכרוכות בשותפות ובחיים המשותפים עם יתר אזרחי המדינה. כאמור, "הגרעין הבסיסי" או "הגרעין הקשה" של הנאמנות למדינה כולל את החובה שלא לחתור תחת קיומה, ושלא לפעול כאזרח תוך ניצול זכויות היתר וחופש התנועה של אזרח כאמור, לשם פגיעה בביטחון המדינה ובשלוש אזרחיה ותושביה. מעיקרון זה נגזרת רשימת העבירות המנויה בסעיף 11(ב)(2), ס"ק (א) ו-(ב); בסעיף 11(ב)(1) ובסעיף 11א לחוק האזרחות, שעניינם מעשים המכוונים לפגוע בקיומה של המדינה ובתפקודה כמסגרת המספקת הגנה לאזרחיה ותושביה – ועל כך נרחיב בהמשך.

21. נביא גם מהדברים הבאים שנאמרו בעניין **זיוד** בעניין תועלת ההסדר לביטול אזרחות (פסקה 86 לפסק דינה של הנשיאה חיות):

"התועלת מן ההסדר היא תועלת חברתית חשובה הנובעת מהצגת מסר הצהרתי ברור וחד משמעי של התנערות ממי שהפר את חובת האמונים הבסיסית ביותר כלפי המדינה. מסר זה יש בו אמירה ערכית המעצבת את הגבולות שאותם לא ניתן לחצות בקשר ובזיקה המתקיימים בין המדינה לאזרחיה, ויש בו הבהרה כי מי שחוצה גבולות אלה מערער על עצם קיומה של המדינה ואינו ראוי לבוא בקהל אזרחיה".

ב(2) ביטול אזרחות - מבוא

22. במסגרת חוק האזרחות נקבעו הסדרים הנוגעים לביטול אזרחות במצבים שונים.

23. בטרם נתייחס בקצרה להסדר הנדון בענייננו, נציין באופן כללי כי פסיקת בית המשפט העליון הכירה בקיומן של נסיבות העשויות להצדיק ביטול אזרחות. כך למשל נפסק בעניין **מלבסקי**, כי:

"לא זו בלבד שהזכות לאזרחות מסויגת מלכתחילה. אפשר גם לבטלה בדעיבה. ההיגיון והניסיון גם יחד מחייבים שניתן יהיה, בישראל כמו

במדינות אחרות, לבטל אזרחות בנסיבות מסוימות, לפחות כאשר האזרחות נרכשה בטעות או במרמה".

24. ראו בעניין זה גם דברי השופט פוגלמן בבג"ץ 2934/07 שורת הדין Israel Law Center נ' יו"ר הכנסת (נבו, 19.9.2007):

"מדינה מוסמכת, דרך כלל, לקבוע בחוקיה את הכללים בדבר איבוד האזרחות עומדת חובת הנאמנות שבין האזרח למדינה. כפי שנפסק, 'אזרחות מקפלת בתוכה נאמנות' (עניין רנקין, בעמ' 117) ואזרחות מחייבת נאמנות' (ע"א 466/83 שאהה נ' דרדריאן, פ"ד לט(4) 734, 750 (1986)). אי נאמנות למדינה נתפסת כעילה המצדיקה, בנסיבות מסוימות, את שלילת האזרחות.

25. אמנם, פסיקת בית המשפט בעניין ביטול אזרחות שהובאה לעיל מתייחסת בעיקרה לנוסחים קודמים של חוק האזרחות, אך דומה כי העקרונות שנקבעו בה כאמור לעיל רלוונטיים גם לענייננו.

26. בעניין זיוד, שעסק בהסדר לביטול אזרחות הרלוונטי לענייננו, נקבע על ידי בית המשפט העליון כי הזכות לאזרחות, ככל זכות אחרת, היא זכות יחסית, אשר במקרים מסוימים ניתן לבטלה. ראו בפסקה 46 לפסק דינה של הנשיאה חיות:

"נקודת המוצא לדיוננו היא שמדינות מוסמכות, ככלל, לקבוע בחוקיהן את הכללים בדבר רכישת אזרחות וכן את הכללים בדבר שלילתה (עניין שורת הדין, בעמ' 107; דינשטיין, בעמ' 24-28). עם זאת, הכללים הללו צריכים להיקבע לשם קידומן של תכליות ראויות, קרי תכליות שנועדו "להגן על זכויות אדם או להגשים מטרה ציבורית או חברתית חשובה, לצורך קיומה של תשתית לחיים בצוותא במסגרת חברתית המבקשת להגן על זכויות אדם ולקדם" (עניין המרכז האקדמי, בעמ' 621)".

ב(3) ביטול אזרחות – ההסדר הנדון

27. סעיף 11א לחוק האזרחות שכותרתו "סמכות בית משפט שהרשיע אדם לבטל אזרחות" מסמך בית משפט שהרשיע אדם בעבירות מסוימות לבטל את אזרחותו הישראלית. הליך זה זכה בפסיקה לכינוי "המסלול הפלילי" לביטול אזרחות. וכך קובע הסעיף:

"(א) הורשע אדם בעבירה וקבע בית המשפט כי העבירה היא מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, או הורשע בעבירה לפי סעיפים 97 עד 99, 101, 112 או 113(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, לבטל את אזרחותו הישראלית, נוסף על כל עונש אחר, ובלבד שעקב ביטול האזרחות הישראלית לא ייוותר אותו אדם חסר כל אזרחות, ואם ייוותר חסר כל אזרחות כאמור – יינתן לו רישיון לשיבה בישראל, כפי שיורה שר הפנים; לעניין סעיף זה, חזקה על מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל כי לא ייוותר חסר כל אזרחות.

(ב) על בקשה לביטול אזרחות כאמור בסעיף זה ועל ביטולה יחולו הוראות סעיף 11(ג) ו-11(ו), בשינויים המחויבים.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בסמכות שר הפנים לפי סעיף 11(א)".

28. המסלול הפלילי נוסף לחוק האזרחות בגדרי חוק האזרחות (תיקון מס' 10), התשע"א-2011, ס"ח 733 (ראו גם בעניין **זיוד**, בפסקה 24).

29. בגדרי המסלול הפלילי, רשאי כאמור בית משפט שהרשיע אזרח בעבירה של מעשה טרור או בעבירות חמורות אחרות המפורטות בסעיף, לבקשת שר הפנים שתוגש בהסכמת היועצת המשפטית לממשלה, לבטל את אזרחותו הישראלית, נוסף על כל עונש אחר שגזר על האזרח בגזר דינו בהליך הפלילי.

30. עוד נקבע בסעיף, כי מקום בו בעקבות ביטול האזרחות נותר אדם חסר כל אזרחות, יינתן לו רישיון ישיבה בישראל כפי שיוורה שר הפנים. יוער במאמר מוסגר, כי מלכתחילה סמכות זו הוענקה לבית המשפט. בגדרי תיקון 13 לחוק האזרחות (תיקון מס' 13) תשע"ז-2017, ס"ח 2611, מיום 16.3.17) תוקן הסעיף ונקבע כי סמכות זו תהיה של שר הפנים. עוד נקבע במסגרת התיקון האמור כי בית המשפט שדן בביטול האזרחות יהיה מוסמך לדון גם בהוראת שר הפנים האמורה (סעיף 11(1) לחוק האזרחות).

31. לשלמות התמונה נזכיר, כי בצד "המסלול הפלילי" לביטול אזרחות, קבוע בסעיף 11(ב)(2) לחוק האזרחות "המסלול המינהלי" לביטול אזרחות, אשר מסמיך את בית המשפט לעניינים מנהליים – לבקשת שר הפנים שתוגש בהסכמת היועצת המשפטית לממשלה ולאחר היוועצות בוועדה מייעצת לפי החוק – לבטל אזרחות של אדם שביצע מעשה "הפרת אמונים למדינת ישראל" כהגדרתו בסעיף זה.

32. בתמצית נציין, כי המסלול המינהלי הקבוע כאמור בסעיף 11(ב)(2) לחוק האזרחות, תוקן בשנת 2008, אז נחקק חוק האזרחות (תיקון מס' 9), התשס"ח-2008, ס"ח 810 (להלן: "**תיקון מס' 9**"). עוד קודם לתיקון זה ניתן היה לבטל אזרחות בגין הפרת אמונים, אך עד לתיקון זה לא נקבעה לכך הגדרה בחוק. במסגרת תיקון מס' 9, נקבע הסדר מקיף ומפורט לביטול אזרחות בשל הפרת אמונים ובתוך כך הועברה הסמכות לביטול אזרחות במצב דברים שכזה משר הפנים לידי בית המשפט לעניינים מנהליים, אשר הוסמך לעשות כן לפי בקשת שר הפנים. בנוסף, במסגרת תיקון מס' 9 נקבע תוכן קונקרטי להגדרת המונח "הפרת אמונים", באמצעות קביעת שלוש חלופות שיראו אותן כ"הפרת אמונים למדינת ישראל" כאמור בסעיף החוק. לצד זה, נקבעו הוראות שונות ביחס למתכונת ההליך המינהלי וביחס להסדר שיחול מקום בו בעקבות ביטול האזרחות נותר אדם חסר כל אזרחות. נעיר כי ישנו דמיון רב בין העבירות המנויות במסלול הפלילי לבין המעשים המנויים במסלול המינהלי המהווים עילה לביטול אזרחות בכל אחד מהמסלולים (ראו גם בעניין **זיוד**, בפסקות 22 – 23).

33. יוער כי במהלך השנים הוכנסו תיקונים נוספים בחוק האזרחות הקובעים הסדרים נוספים לביטול אזרחות. משבקשה זו אינה נוגעת לאלה, לא נרחיב בכך.

34. להשלמת הסקירה נציין כי בחודש ספטמבר 2020, גובש מסמך אמות מידה לליווי ולבחינת בקשות לביטול אזרחות ורישיון לישיבת קבע מחמת הפרת אמונים. אמות המידה גובשו בתום עבודת מטה מקיפה שנערכה בשיתוף רשות האוכלוסין וההגירה, שירות הביטחון הכללי וגורמים בכירים במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים ובפרקליטות המדינה. בתום עבודת המטה, אושרו אמות המידה על ידי היועץ המשפטי לממשלה דאז. מסמך זה כולל אמות מידה

שנועדו להנחות את גורמי המדינה הנוגעים בדבר, בדבר אופן הפעלת הסמכות לשם הגשת בקשה לבית המשפט לביטול אזרחות מחמת הפרת אמונים לפי סעיפים 11(ב) ו-11א לחוק האזרחות; כמו גם בנוגע לביטול תושבות קבע לפי סעיף 11א לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

בהמשך, בעקבות קביעות פסק הדין בעניין **זיוד** (עליהן נעמוד בהמשך), עלה צורך בעדכון מסמך אמות המידה. בהתאם, ביום 15.11.23 – בתום עבודת מטה שבה לקחו חלק גורמי המדינה שהוזכרו לעיל לעניין גיבוש המסמך הושלמה מלאכת עדכון המסמך, לרבות הוספת התייחסות לנסיבות פרוץ המלחמה ב-7.10.23. מסמך אמות המידה המעודכן אושר על-ידי היועצת המשפטית לממשלה. נרחיב עוד בדבר הוראות הנוהל בהמשך.

35. להשלמת התמונה נציין עוד כי בימים אלו פורסם על ידי לשכת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) נוהל עבודה שכותרתו **"ניהול הליך שלילת אזרחות במסגרת ההליך הפלילי"** שנועד להסדיר היבטים שונים העוסקים בדרך הטיפול בבקשה לשלילת אזרחות במסלול הפלילי או במסלול המינהלי או בביטול תושבות קבע.

מבלי למצות נציין, כי הנוהל מתווה את מתכונת התיאום ודרכי העבודה של גופי הפרקליטות השונים, בינם לבין עצמם, ובינם ליתר גורמי הממשלה הרלוונטיים בטיפול בנושא שלילת אזרחות או תושבות קבע בשלבים השונים של ההליך הפלילי. בין היתר, קובע הנוהל כי ככלל, בקשות לשלילת אזרחות יוגשו במסלול הפלילי לאחר מתן גזר הדין; וכי המדינה תבקש לקבוע את הבקשה לדיון בפני אותו הרכב שדן בעניינו של הנאשם בתיק הפלילי. עוד קובע הנוהל, כי המדינה תודיע בשלב הטיעונים לעונש כי מתנהלת בחינה בנוגע לשלילת אזרחותו של הנאשם בשים לב לתוצאות ההליך הפלילי.

• העתק נוהל העבודה מצורף **כנספח ב'**.

ב(4) פסק הדין בעניין זיוד ומפראג'ה

36. ביום 21.7.2022 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין שלילת אזרחותם, מכוח סעיף 11(ב) לחוק האזרחות, של זיוד ומפראג'ה, אשר ביצעו פיגועים קשים – האחד פיגוע דריסה ודקירה; והשני פיגוע באמצעות פיצוץ מטען חבלה באוטובוס. השניים הועמדו לדין והורשעו, בין היתר, בביצוע מספר עבירות של ניסיון רצח. בגין מעשיהם הנפשעים נגזר על כל אחד מהם עונש מאסר בפועל של 25 שנים. בהמשך להרשעתם הוגשו בעניינם בקשות לביטול אזרחות במסלול המינהלי. הבקשה בעניינו של זיוד התקבלה – עת"מ (חי') 57857-05-16 (מיום 6.8.17, פורסם בנבו); הבקשה בעניין מפראג'ה נדחתה – ענ"מ (מר') 39716-12-15 (מיום 17.6.18, פורסם בנבו). על פסקי הדין הוגשו ערעורים לבית המשפט העליון, שנדונו במאוחד.

37. במסגרת פסק הדין בערעור (פסק הדין בעניין **זיוד**, לעיל), קבע בית המשפט העליון בהרכב מורחב ובדעת רוב כי במישור החוקתי לא נפל פגם בסעיף 11(ב)(2) בחוק האזרחות, המאפשר לבית המשפט, לבקשת שר הפנים, לשלול אזרחות למי שביצע מעשה הפרת אמונים למדינת ישראל, זאת בכפוף לפרשנות לפיה המעמד החלופי שניתן למי שיוותר חסר כל אזרחות לאחר השלילה יהיה מעמד של תושב קבע או מעמד קבע ייחודי אחר שייקבע בחוק.

38. בתוך כך, נקבע כי מעשה חמור של הפרת אמונים, הפוגע בביטחון המדינה וחותר תחת המשך קיומה ותפקודה, יכול להוות אינדיקציה "לניתוק הקשר ההדוק בין האזרח למדינה ולקרע שנוצר בינו ובין מדינתו" (פסקה 49 לפסק דינה של הנשיאה חיות). עוד נקבע בפסק הדין כי נסיבות כאלה מצריכות העברת **מסר ברור ומהדהד שיבטא את עוצמתו של הניתוק והקרע.**

39. בית המשפט העליון הבהיר בפסק הדין בעניין **זיוד** כי תכלית שלילת האזרחות בגין הפרת אמונים היא בעיקרה הצהרתית, וכי התכליות הנוספות שהוצגו – הרתעתית ומניעתית, גם אם הן מהוות השפעות נלוות להחלטה על ביטול האזרחות – אינן עומדות בבסיס החוק. וכך נקבע, בין היתר, בפסק דינה של כב' הנשיאה א' חיות בהקשר זה:

"לשון סעיף 11(ב)(2) לחוק האזרחות וההיסטוריה החקיקתית שלו, תומכים במסקנה כי התכלית ההצהרתית שתוארה לעיל היא התכלית העיקרית העומדת בבסיסו. כאמור, הסעיף מאפשר לבית המשפט לעניינים מינהליים לבטל את אזרחותו של אדם ש"עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת ישראל" [...]. התפיסה הנהוגה בשיטתנו היא שיחסי הגומלין בין האזרח למדינה מטילים עליו חובות מסוימות, וכי לא ניתן "לראות את האזרחות כקליפה של נוחות שאין בתוכה תוכן אשר אינו זכויות בלבד, אלא גם חובות של אמונים ונאמנות" (עניין שורת הדין, בעמ' 116; ראו גם בעניין רנקין, בעמ' 117) [...]. מעשה חמור כזה, שיש בו משום הפרה של חובת האמונים מצד האזרח במובן הצר יכול, אם כן, להיתפס כאינדיקציה לניתוק הקשר ההדוק בין האזרח למדינה ולקרע שנוצר בינו ובין מדינתו. נסיבות כאלה מצריכות מסר ברור ומהדהד שיבטא את עוצמתו של הניתוק והקרע. מכאן צומחת התכלית ההצהרתית המשמיעה "שפלוגי אינו ראוי להימנות עמו. אין אנו רואים בו חלק מאתנו, ואין אנו חייבים לו שום הגנה או חלק בתועלת שמצמיחה החברות במדינתנו (רחף, בעמ' 158). לחלופין, ניתן לראות במעשה הפרת האמונים כהתנהגות שלא ניתן להבינה אלא כהחלטה של הפרט עצמו להתנער ממעמדו כאזרח. ביטול האזרחות על פי תפיסה זו לא נועד אלא ליתן תוקף הצהרתי לבחירתו שלו (ראו והשוו: עניין אבו ערפה, פסקה 17 לדעת המיעוט של השופט (כתוארו אז) נ' הנדל; כפי שיפורט בהמשך הדברים, גישה זו אומצה בעיקר על ידי בית המשפט העליון האמריקאי). לפיכך, אני סבורה שבצדק ציינו הכנסת ושרת הפנים כי התכלית ההצהרתית היא התכלית המרכזית של הסדר ביטול האזרחות בגין הפרת אמונים".

40. לצד האמור הובהר על ידי בית המשפט העליון **שם**, כי אין בכך שהתכלית המרכזית של ההסדר הצהרתית, בכדי למנוע שיתלווה לביטול האזרחות אפקט הרתעת או מניעת ולייחס לכך משקל מסוים (ראה פסקות 55, 57 – 58 ו-96 לפסק דינה של הנשיאה חיות).

41. תכלית הצהרתית ראויה וחשובה זו, מכלול הוראות תיקון מס' 9 לחוק האזרחות, והפרשנות המקיימת לפיה יינתן מעמד קבוע למי שאזרחותו בוטלה והוא נעדר אזרחות אחרת, הובילו את בית המשפט העליון למסקנה כי החוק צולח את שלושת מבחני המשנה של המידתיות. בתוך כך, שב בית המשפט העליון והדגיש את הדברים, שגם הובאו לעיל:

"התועלת מן ההסדר היא תועלת חברתית חשובה הנובעת מהצגת מסר הצהרתי ברור וחד משמעי של התנערות ממי שהפר את חובת האמונים הבסיסית ביותר כלפי המדינה. מסר זה יש בו אמירה ערכית המעצבת את הגבולות שאותם לא ניתן לחצות בקשר ובזיקה המתקיימים בין המדינה לאזרחיה, ויש בו הבהרה כי מי שחוצה גבולות אלה מערער על עצם קיומה של המדינה ואינו ראוי לבוא בקהל אזרחיה" (פסקה 87 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות).

42. לצד זאת, יש לציין כי במישור היישומי נפסק, בדעת רוב (כב' הנשיאה א' חיות, כב' המשנה לנשיאה (כתוארו אז) ע' פוגלמן וכב' השופטים י' עמית, נ' סולברג, ד' ברק-ארז וע' ברוך, כנגד דעתו החולקת של כב' המשנה לנשיאה נ' הנדל), כי יש לבטל את פסקי הדין של הערכאות דלמטה בעניינם הפרטני של זיוד ומפארג'ה, ולדחות את הבקשות לביטול אזרחותם בשל פגמים מהותיים שנפלו בהגשתן.

43. בתוך כך, התמקדו חלק משופטי ההרכב בכך שהבקשות הוגשו לבית המשפט לעניינים מינהליים, אף שניתן היה להגישן במסגרת ההליכים הפליליים שהתנהלו נגד זיוד ומפארג'ה, וזאת בהתאם למסלול הפלילי, הקבוע בסעיף 11א לחוק האזרחות. בעניין זה נקבע במסגרת פסק הדין שכאשר קיימת אפשרות בחירה בין המסלולים, דרך המלך היא להגיש בקשה לביטול אזרחות במסגרת ההליך הפלילי, בעיקר בשל ההגנות הדיוניות המשמעותיות יותר שמוקנות במסלול הפלילי ושאינן חלות במסלול המינהלי וגם בשל היתרון בהתבססות על הבירור העובדתי שנעשה בהליך הפלילי לצורך הכרעה בבקשה.

44. עניין נוסף עליו עמד בית המשפט העליון הוא, שהבקשות בעניין זיוד ומפארג'ה הוגשו לבתי המשפט בטרם נקבעו אמות המידה לקבלת החלטה להגשת בקשות לשלילת אזרחות מחמת הפרת אמונים. בהקשר זה עמד בית המשפט העליון על כך שאמות המידה התגבשו בשנת 2020, לאחר הגשת הבקשות בעניינם הפרטני של זיוד ומפארג'ה, כאמור. עוד הודגשה, במישור העקרוני, חשיבות גיבושן של אמות מידה:

"בית משפט זה קבע בעבר כי ללא אמות מידה וכללים ברורים, אשר לאורם תתקבל החלטת הרשות המנהלית, החלטותיה עשויות לחטוא בשרירותיות מעצם טיבן, באופן המנוגד לכללי המינהל התקין [...]. אף בספרות הובעה העמדה לפיה בהתאם למידת השפעתה של הסמכות המנהלית על חייהם של אנשים, עשויה לקום חובה לאמץ אמות מידה והנחיות להפעלת שיקול הדעת המנהלי (דפנה ברק-ארז משפט מינהלי כרך א 233-234 (2010) דברים אלה יפים לענייננו, הנוגע לסמכות פוגענית ביותר, שעשויה להוביל – כתלות בהחלטת בית המשפט – לביטול אזרחותו של אדם. קיומן של אמות מידה וההתייחסות אליהן באופן מפורט במסגרת נימוקי הבקשה שתוגש לבית המשפט, יאפשרו להבטיח כי פתיחת הליך לביטול אזרחות לא תיעשה כלאחר יד, וכי הליך זה יישמר למקרים המובהקים המצדיקים זאת [...]."

ג. מן הכלל אל הפרט – ההיבטים הפורמליים והדיוניים

45. לאחר שעמדנו על התשתית הנורמטיבית, נעבור לבחון מדוע במקרה זה מתקיימות נסיבות מובהקות המצדיקות את ביטול אזרחותם של המשיבים.

46. ראשית, נסביר כי העבירה בה הורשעו המשיבים נכנסת לגדרו של ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות, ונעמוד על התקיימות התנאים הדיוניים לביטול האזרחות.

ג(1) בחינת עמידת העבירה בסעיף 11א לחוק האזרחות – ההיבט הפורמלי

47. כפי שפורט לעיל, סעיף 11א לחוק האזרחות קובע את הסמכות לבטל אזרחות במקרים של הרשעה בעבירות כדלקמן:

**"(א) הורשע אדם בעבירה וקבע בית המשפט כי העבירה היא מעשה טרור
כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, או הורשע בעבירה לפי סעיפים 97 עד 99,
101, 112 או 113(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977".**

48. בשים לב לדברים אלו, סבור המבקש כי העבירה בה הורשעו עוף ועאידי נכנסת לגדרו של ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות.

49. בהתאם לסעיף 11א לחוק האזרחות, העבירה אשר מתקיימת בעניינו בגדר רשימת העבירות שבגינן ניתן לבקש לשלול את אזרחותם היא קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה – עבירה לפי סעיף 99(א) לחוק העונשין ביחד עם סעיף 92 לחוק העונשין. עבירה זו נכללה באישום השני לכתב האישום המתוקן שבגינן הורשעו המשיבים.

50. הרשעה בעבירה לפי סעיף 99(א) לחוק העונשין שעניינה סיוע לאויב במלחמה מנויה במפורש בסעיף 11א(א) לחוק האזרחות. כפי שנסביר כעת, עמדת המבקש היא כי גם הרשעה בעבירת הקשר לביצוע עבירה זו, נכנסת לגדרי ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות.

51. פרק ז' לחוק העונשין שכותרתו: **"בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים"**, אשר עוסק בעבירות נגד ביטחון המדינה כגון בגידה וריגול, וכולל בין היתר את עבירת הסיוע לאויב במלחמה (סעיף 99), קובע בסעיף 92 שכותרתו **"קשר ונסיון"**, כי קשר לעבור עבירה לפי פרק זה דינו כדין מעשה העבירה:

"קשר או נסיון לעבור עבירה לפי פרק זה, דינם כדין מעשה העבירה".

52. ניסוח סעיף 92 בכל הנוגע לקשר לביצוע עבירה מלמד על כך שהמחוקק ביקש לסטות מההסדר הקבוע בסעיפים 499 ו- 500 לחוק העונשין, כפי שיפורט להלן, על פיהם עבירת הקשר היא עבירה עצמאית, ולקבוע כי דין הקושר קשר לביצוע אחת מעבירות הביטחון המנויות בפרק, דינו כדין העבירה שהקושרים קשרו לעבור, לכל דבר או ענין. המשמעות היא שדין מי שקושר קשר לעבור עבירה של סיוע לאויב במלחמה, דינו כדין מי שמבצע עבירה של סיוע לאויב במלחמה.

53. עולה, אפוא, כי הגם שחוק האזרחות אינו מתייחס במפורש לעבירה של קשירת קשר, מאחר שסעיף 11א לחוק האזרחות מפנה לעבירה לפי סעיף 99 לחוק העונשין, החלת הדין על הקושר משמעותה שלעניין סעיף 11א לחוק האזרחות, קשירת קשר לבצע עבירה לפי סעיף 99 מאפשרת שלילת אזרחות במסלול זה.

54. תוצאה זו מתחייבת מייחודה הקונקרטי של עבירת הקשר שבסעיף 92 לחוק העונשין לעומת עבירות הקשר הכלליות הקבועות בסעיפים 499 ו- 500 לחוק העונשין. ונסביר.

55. עבירות קשירת הקשר, הקבועות בסעיפים 499 ו-500 לחוק העונשין, הן עבירות עצמאיות, זאת בניגוד לנגזרות לעבירה (סיוע, שידול, ניסיון וניסיון לשידול) שלגביהן החלק הכללי של חוק העונשין קובע כי ברירת המחדל היא כי הן חלות על כל עבירה (ראו סעיף 34 לחוק העונשין הקובע: "מלבד אם נאמר בחיקוק או משתמע ממנו אחרת, כל דין החל על הביצוע העיקרי של העבירה המושלמת חל גם על ניסיון, שידול, ניסיון לשידול או סיוע, לאותה העבירה"). מאחר שקשירת קשר היא עבירה עצמאית, קביעת רשימת עבירות בחקיקה אחרת לא מחילה באופן אוטומטי את עבירת קשירת הקשר לגביהן, ואם רוצים להחילה – יש לקבוע זאת מפורשות בחקיקה המאזכרת. ראו לדוגמה התוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 המונה את עבירות המקור, המתייחסת מפורשות לקשירת קשר לבצע אחת מהעבירות המנויות בתוספת (פרט 20 לתוספת).

56. יחד עם זאת, כעולה מסעיף 92 לחוק העונשין, בכל הנוגע לעבירות הביטחון בפרק ז' לחוק העונשין, ישנו הסדר קונקרטי המתייחס לקשירת קשר ואשר גובר על עבירות הקשר הכלליות הקבועות בסעיפים 499 ו-500 לחוק העונשין, וקובע כי קשירת קשר לעבור עבירה לפי פרק זה דינה כדין מעשה העבירה. אם כן, לאור סעיף 92 לחוק העונשין, קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה דינה כעבירת הסיוע לאויב במלחמה.

57. משכך, גם מבנה העבירות שבחוק העונשין מביא למסקנה כי יש לראות את עבירת הקשר לסיוע לאויב במלחמה כנכנסת תחת ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות.

58. כללם של דברים: העבירה בה הורשעו המשיבים של קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה נכנסת לגדרו של ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות.

ג(2) בחינת התנאים הדיוניים שבסעיף 11א לחוק האזרחות

59. סעיף 11א לחוק האזרחות קובע בסעיף קטן (ב) כי "על בקשה לביטול אזרחות כאמור בסעיף זה ועל ביטולה יחולו הוראות סעיף 11(ג) ו-(ו), בשינויים המחויבים".

60. סעיף 11(ג) לחוק האזרחות קובע כי "לא תוגש בקשה לפי סעיף קטן (ב)(2) אלא בהסכמתו בכתב של היועץ המשפטי לממשלה".

61. סעיף 11(ח) לחוק האזרחות קובע כי "שר הפנים ימנה ועדה, בראשות שופט בדימוס או מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, אשר תייעץ לו לעניין החלטות והגשות בקשות לפי סעיף זה". סעיף זה, המורה על הקמתה של ועדה מייעצת, אינו חל לכאורה במסלול הפלילי, אך בפועל למעלה מן המתחייב בחוק, הובא עניינם של המשיבים לבחינת הוועדה המייעצת.

62. כפי שנסביר כעת, במקרה זה התמלאו התנאים הדיוניים הנדרשים, ולמען שלמות התמונה, נעמוד בקצרה על עיקר ההליכים שהתנהלו מאז הרשעתם וגזירת דינם של המשיבים ועד להגשת בקשה זו.

63. כפי שפורט, אגב הליכי גזירת דינם של המשיבים, הודיעה הפרקליטות על כוונה לפעול לביטול אזרחותם של המשיבים.

64. ביום 3.11.24 נערכה פנייה מטעמו של שר הפנים דאז, ח"כ משה ארבל, לכל אחד מן המשיבים, באמצעות באי-כוחם. בפנייה זו הודיעם בדבר הכוונה לפעול בעניינם לפי סעיף 11א לחוק האזרחות. לפניות אלו צורף העתק "נוהל ליווי ובחינת בקשות לביטול אזרחות ורישיון לשיבת קבע מחמת הפרת אמונים".

- העתק מכתבים מיום 3.11.24 מצורף כנספח ג'.

65. ביום 20.11.24 התקבלו טיעונים בכתב מב"כ של שאדי עאדי.

- העתק טיעונים בכתב מטעמו של עאדי מצורף כנספח ד'.

66. ביום 24.12.24 התקבל מענה מב"כ של ראני עוף (בין לבין התבקשה הארכת מועד להעברת הטיעונים).

- העתק טיעונים בכתב מטעמו של עוף מצורף כנספח ה'.

67. ביום 23.1.25 נערך שימוע בעל פה לכל אחד מן המשיבים לבקשתם בנוכחות ב"כ. השימועים נערכו בבית סוהר גנות.

- העתק פרוטוקולים של השימועים מצורף כנספח ו'.

68. ביום 2.2.25 התקיימו דיונים בוועדה המייעצת בעניינם של שני המשיבים.

69. ביום 6.4.25 התקבלו המלצות הוועדה המייעצת בעניין כל אחד מן המשיבים. הוועדה המייעצת המליצה לשר הפנים לפעול לביטול אזרחותם של המשיבים.

- העתק המלצות ועדה מייעצת ביחס למשיבים מצורף כנספח ז'.

70. ביום 8.4.25 פנה שר הפנים ליועצת המשפטית לממשלה בבקשה לפעול לביטול אזרחותם של המשיבים.

- העתק מכתבו של שר הפנים מיום 8.4.25 מצורף כנספח ח'.

71. בהמשך לאמור פעלו הגורמים הרלוונטיים לבחינת הדברים ולקידום הגשת הבקשה. כמו כן, לנוכח היעדר שר פנים בעת הזאת, החליטה הממשלה בהחלטה מספר 3668 מיום 22.12.2025 בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, להעביר לראש הממשלה את הסמכויות הנתונות לשר הפנים בעניין ביטול אזרחות ותושבות קבע מחמת הפרת אמונים, לרבות בסעיף 11א לחוק האזרחות. ביום 5.1.26 אישרה הכנסת את העברת הסמכויות האמורות לראש הממשלה כנדרש לפי סעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה. לאחר מכן, הנושא הובא לדיון בפני ראש הממשלה וביום 10.3.26 נערכו פניות מטעמו של ראש הממשלה ליועצת המשפטית לממשלה בגדרן הנחה לפעול להגשת הבקשות לביטול האזרחות. ביום 13.7.26 השיבה היועצת המשפטית לממשלה לראש

הממשלה כי היא נותנת הסכמתה להגשת בקשה לביטול אזרחותם של המשיבים (נספח א' לעיל).

• העתק מכתביו של ראש הממשלה מיום 10.3.26 מצורף כנספח ט'.

72. הנה כי כן, עולה כי בעניינם של המשיבים נוהל הליך מינהלי תקין טרם הגשת הבקשה. נערכה פנייה למשיבים וניתנה להם אפשרות להציג את טיעוניהם טרם קבלת החלטה בדבר הגשת הבקשות. בהמשך לכך, ולמעלה מן המתחייב בחוק, הובא עניינם של המשיבים לדיון בפני הוועדה המייעצת, אשר נתנה המלצתה. לאחר אלה, ובהמשך לפניית שר הפנים, התקיימה בחינה מקצועית וסדורה במשרד המשפטים, בשיתוף עם גורמי רשות האוכלוסין וההגירה וגורמי הביטחון. בסיומה, הובא הנושא כאמור לדיון בראשות ראש הממשלה (אליו הועברו סמכויות שר הפנים כאמור) לשם קבלת הכרעתו. ראש הממשלה החליט כי יש מקום להגיש בקשה זו ובהמשך לכך, ניתנה הסכמת היועצת המשפטית לממשלה, כאמור לעיל.

73. כפי שעולה מן הפירוט, ההליך בעניינם של המשיבים דרש פרק זמן מסוים, וזאת בין היתר עקב כך שמדובר בפעם הראשונה בו נבחנה הגשת בקשה לפי סעיף 11א לחוק האזרחות, קרי – במסלול הפלילי, וכי למעשה מדובר בבקשה ראשונה לביטול אזרחות מחמת הפרת אמונים המוגשת לאחר פסק הדין בעניין **זיוד** בשים לב לקביעותיו, דבר שדרש בחינה מקיפה של הבקשה על ידי כל הגורמים הרלוונטיים. חלק מהעיכוב בהגשת הבקשה נגרם לנוכח היעדר שר פנים בתקופה האחרונה, והצורך בהעברת הסמכות לראש הממשלה, באישור הכנסת.

ד. מן הכלל אל הפרט – לגופם של דברים

74. לאחר שהסברנו כי העבירה בה הורשעו המשיבים נכנסת לגדרי ההסדר שבסעיף 11א לחוק האזרחות, וכי מתקיימים מלוא התנאים הדיוניים הנדרשים לצורך הגשת הבקשה, נסביר כעת מדוע נסיבות המקרה מצדיקות, במישור המהותי, נקיטה בצעד של ביטול אזרחות. נעמוד, ראשית, על הדברים באופן כללי ובהמשך נתח את עובדות המקרה על פי אמות המידה שנקבעו.

ד(1) עובדות המקרה מצדיקות את ביטול אזרחותם של המשיבים

75. הרשעה בעבירה המנויה בסעיף 11א לחוק האזרחות היא "שער הכניסה" לתחולת הסעיף ולקיומה של סמכות לביטול האזרחות, אך אין בה די. כפי שנפסק, ביטול האזרחות שמור ל"מקרים קיצוניים וחריגים" (עניין **זיוד**, פסקה 92).

76. נציג עתה כיצד, בהתאם לפסק דין **זיוד**, המעשים של המשיבים, אינם מותירים כל ספק – השניים הפרו אמונים למדינת ישראל כמוגדר בחקיקה הרלוונטית, ומעשיהם החריגים והקיצוניים של השניים מצדיקים את ביטול אזרחותם.

77. הטעם לשלילת האזרחות מבוסס על הרשתתם של המשיבים בגין הפעולות שנקטו לצורך השבתת מערכות מחשוב ומידע של חברת סלקום בעת מלחמה או מבצע צבאי. זאת, על רקע לאומני ואידאולוגי, מתוך רצונם המשותף לסייע למאבק של ארגוני הטרור הפלסטינים

בישראל על דרך של פגיעה בתשתית תקשורת מרכזית בישראל, ולהסב בכך פגיעה לביטחון המדינה. השניים ניצלו את כישוריהם ויכולותיהם בתחום המחשוב ואת הנגישות הנרחבת שהייתה להם מתוקף תפקידם למערכות המחשוב והמידע של חברת סלקום, כדי להכין את התשתית לפגיעה בביטחון מדינת ישראל במהלך מלחמה או מבצע צבאי.

78. עובדות כתב האישום המתוקן (באישום השני) בו הורשעו משיבים על פי הודאתם, מלמדות על פעולות חמורות, שנועדו לגרום להשבתת מערכות מידע של חברת סלקום, לשם פגיעה בביטחון המדינה וסיוע לאויביה במהלך מלחמה או מבצע צבאי. מעשים אלו הם בבחינת מעשי בגידה של ממש והפרה בוטה של חובת הנאמנות הבסיסית למדינה, והנוק הפוטנציאלי שהיה טמון בהם הוא גבוה. בנוסף, מעשים אלו נעשו בשיטתיות לאורך שנים ארוכות עד לשנים האחרונות. מדובר בפעולות מודעות, מתוכננות, הכוללות רכיב של שיתוף פעולה והסתרה, שנמשכו לאורך זמן. אין מדובר באירוע נקודתי או במעידה חד-פעמית.

79. כפי שפורט, נקבע בפסק הדין בעניין **זיוד**, כי התכלית המרכזית לביטול אזרחות היא תכלית הצהרתית, בעוד שלתכלית הרתעתית ולתכלית מניעתית משקל מוגבל יותר בהחלטות אלה. על כן, הבקשה דן המונחת בפני כבוד המותב תיבחן בראש ובראשונה מנקודת המבט של התכלית ההצהרתית.

80. ביטול אזרחותם של המשיבים יגשים את התכלית ההצהרתית ויעביר מסר מהדהד על ניתוק זיקתם למדינה, כאשר נסיבות המקרה מלמדות כי עניינם של משיבים עומד ברף לשלילת אזרחות שנקבע בפסק דין **זיוד** שעניינו מקרים קיצוניים וחריגים.

81. בענייננו, חומרת המעשים של מי שקשר קשר לסייע לאויב במלחמה, גם אם לא השלים את המעשה או לא הביא לתוצאה שאותה ביקש להשיג, מבטאת הפרה של חובת האמונים הבסיסית כלפי המדינה ומשקפת את ניתוק הקשר שלו למדינה.

82. בית המשפט הנכבד עצמו עמד בגזר דינו על החומרה היתרה שיש בפעולות המשיבים ועל כך שפעולותיהם מהוות הפרה של חובת הנאמנות שלהם למדינה – דברים אלו נאמרו כמכלול ביחס לשני האישומים, אך נכונים גם עת מתמקדים באישום השני, שהוא הבסיס לבקשה זו (הדגשה נוספה – הח"מ):

"מעשיהם של הנאשמים חמורים ביותר ויש בהם משום הפרה בוטה של חובת הנאמנות הבסיסית ביותר למדינה, לעם ולחברה... מדובר בעבירות מרף החומרה הגבוה ביותר המוכר בחוק העונשין, ובביטוי למעשי בגידה של ממש, שהסיכון הפוטנציאלי הכרוך בהם מצוי ברף גבוה, גבוה מאוד.

כפי שמתואר בהרחבה בעובדות כתב האישום המתוקן, ניצלו הנאשמים 1 ו-2 את מעמדם בסלקום ואת המידע הרב שהיה ברשותם בנוגע לאופן פעילותה, כמו גם את הגישה למערכות הרגישות והחסויות שלה, על מנת לפגוע פגיעה ממשית בתשתיות התקשורת של מדינת ישראל, תוך שיתוף פעולה עם הגורמים שבאויבי ישראל, אנשי החמאס, כפי שנוכחנו לדעת אך לפני שנה באירועי ה- 7.10.2023... הנאשם [עוף] היה מודע היטב לחומרת המעשים ולסיכון הכרוך בהם לביטחון המידע של סלקום בהשלכה לביטחון מדינת ישראל והציבור הישראלי, ועל כן אף פעל באופן מתוחכם ועקבי להסוואת מעשיו ולמניעת ניטור וחשיפת המעשים השונים שביצע. היה זה הנאשם 1 [עוף, ג'] שאף גייס לצורך המשך הפעילות את הנאשם 2 [עאידי],

נ"ג] על רקע היכרותו עם נטייתו הלאומנית ועם יכולותיו בתחום המחשוב, וגם אם בפועל לא ניתן היה לבסס פגיעה קונקרטית שנגרמה לביטחון המדינה או לפעילות חברת סלקום, הרי שפוטנציאל הנזק, כפי שעולה מפורשות מעובדות כתב האישום המתוקן היה גבוה, ובמיוחד מופנים הדברים להעברת מסמך החדירה לידי חמאס, על כל המשתמע מכך ועל כל הנובע מכך בדבר יכולות שהוענקו לאויב לניצול במועד המתאים לו...

נבהיר כי תמימי דעים אנו עם המאשימה בדבר הסיכון הייחודי הטמון כיום בעולם הסייבר והמחשוב, וייתכן בהחלט כי יהיה בעתיד מקום לראות בהתנהלות כמו זו שמתוארת באישום השני משום חשש לביצוע 'פגיעות סייבר', שמידת החומרה שלו עשויה להידמות, ולעיתים אף לעלות, על החומרה שבפגיעות אלים המתבצע בעולם 'האמיתי'..."

83. יצוין, כי המבקש ער לכך שבגזר דינו, הציב בית המשפט הנכבד את עונשו של עאידי על מחצית עונשו של עוף (5.5 שנות מאסר בפועל, לעומת 11 שנות מאסר בפועל, בהתאמה). לעניין זה יובהר כי כפי שעולה במפורש מקביעות בית המשפט, פער זה נבע מחלקם השונה של השניים ביחס לאישום הראשון, בעוד שביחס לאישום השני – אשר הוא שעומד ביסוד בקשה זו – מעמדם זהה. וכך צוין: "אין חולק כי באישום זה הנאשם 1 הוא העבריין המרכזי והדומיננטי. באישום השני מעמדם של השניים דומה, ויש בו כאמור חומרה רבה, אך בצדק ציין התובע המלומד בהגנותו כי לצד הכוונות המחמירות של השניים והצעדים שנקטו לקידומן, בפועל לא נעשה כל שימוש באמצעים הטכנולוגיים שנאספו והוכנו, והם אף לא הגיעו לרמת בשלות שאיפשרה בפועל פגיעה משמעותית בתפקודה של חברת סלקום. על רקע זה הצבת עונשו של הנאשם 2 במחצית מדרג החומרה בעניינו של הנאשם 1 הינה סבירה ותואמת את מעמדו של הנאשם 2 בפרשה".

84. בנוסף, ברקע הדברים, וכביטוי קיצוני וישיר להפרת האמונים הבוטה, עומדות פעולותיהם הנוספות של השניים, ובעיקר של עוף, במסגרתן העבירו מידע על נתוני תקשורת ואמצעי אבטחת מידע של חברת סלקום לבכירי ארגון חמאס המתגוררים בתורכיה, תוך ניצול נגישותם הייחודית למערכות המידע שלה. זאת, במטרה לסייע לארגון חמאס לשבש את פעילותה של חברת סלקום בזמן מלחמה או מבצע צבאי – הכל כפי שפורט במסגרת האישום הראשון בו הורשעו. כאן המקום להדגיש כי האישום הראשון אינו מהווה כשלעצמו עילה לביטול האזרחות, שכן העבירות בהן הורשעו המשיבים באישום זה אינן נכנסות לגדר סעיף 11א לחוק האזרחות, אך הוא מהווה נסיבה לחומרה נוספת, רלוונטית ומשמעותית, בבקשה לביטול האזרחות, בעיקר בעניינו של עוף.

ד(2) יישום אמות המידה המהותיות על עניינם של עוף ועאידי

85. לצורך ניהול הליך בחינת הגשת הבקשה לביטול מעמד קבע מחמת הפרת אמונים נקבע כאמור "נוהל ליווי ובחינת בקשות לביטול אזרחות ורישיון לשיבת קבע מחמת הפרת אמונים" – להלן: "הנוהל". עמדנו לעיל על הליכי עריכתו של הנוהל, וכפי שהוסבר, הוא תוקן לאחרונה ביום 15.11.23.

86. העתק הנוהל הועבר לידי המשיבים עם פנייתו של שר הפנים אליהם ביום 3.11.24, והם התייחסו בטיעוניהם לעניין זה.

87. הנוהל מקדיש את חלקו הראשון להנחת התשתית הנורמטיבית, תוך התייחסות לסעיפי ההסמכה השונים ולקביעות פסק הדין בעניין **זיוד ומפרג'ה**. לאחר מכן, נדרש המסמך לתכליות ההסדרים הקבועים בחוק האזרחות ובחוק הכניסה לישראל, תוך שהודגש כי התכלית המרכזית בהתאם לפסק הדין היא התכלית ההצהרתית, לצד משקל מסוים שניתן לייחס להשפעות ההרתעות והמניעיות שעשויות להתלוות לביטול המעמד. וכך הודגש בנוהל האמור לעניין מרכזיותה של התכלית ההצהרתית:

"בהתאם לפסק הדין בענין זיוד, התכלית ההצהרתית היא התכלית המרכזית והדומיננטית של ההסדר לשלילת אזרחות או תושבות קבע מחמת הפרת אמונים. עניינה של תכלית זו בהצהרה של המדינה כי מי שביצע מעשים כה חמורים כמפורט בחוק, הפר באופן בוטה את חובת האמונים הבסיסית שלו כלפי המדינה ומשכך הוא אינו ראוי עוד להיחשב כאזרח או תושב שלה. הצהרה זו, נותנת ביטוי לניתוק הקשר האזרחי בין הפרט למדינה, המשתקף בעצם מעשיו. על כן, יש לבחון הגשת בקשה לביטול אזרחות או לביטול תושבות קבע בראש ובראשונה מתוך נקודת המבט של תכלית זו."

88. חלקו הבא של הנוהל עוסק בניתוח הזכויות הנפגעות בשל ההחלטה על ביטול המעמד ולהבדלים הקיימים בין המסלול המינהלי למסלול הפלילי בכל הקשור לביטול אזרחות. בהמשך, פורט הנוהל היבטים מעשיים ופרוצדוראליים הקשורים לאופן בחינת שאלת התקיימות רכיב הפרת האמונים.

89. לבסוף, נדרש הנוהל לאמות המידה והשיקולים שיש להביא בחשבון בעת עריכת האיזון בין מידת ההגשמה של תכליות החוק לבין עוצמת הפגיעה הנגרמת לנוכח ביטול המעמד. בתוך כך מובאת פסיקת בית המשפט העליון בעניין **זיוד**, לפיה השימוש בסמכות ביטול המעמד שמורה למקרים קיצוניים וחריגים של הפרת אמונים.

90. בהקשר הנדון, מפרט הנוהל אמות מידה מהותיות לבחינת בקשה לביטול מעמד מחמת הפרת אמונים (אזרחות או רישיון ישיבת קבע). אמות המידה המפורטות בנוהל הן אלה:

- (1) מידת החומרה של הפעולות
- (2) מימד הנזק
- (3) מעמדו הארגוני של האדם
- (4) חלוף הזמן
- (5) מעמד חלופי
- (6) קרבה לגיל קטינות
- (7) חרטה
- (8) עוצמת הזיקה למדינה
- (9) נסיבות אישיות

91. בצד זה, מבהיר הנוהל בסעיף 5(ב) כך:

"יובהר כי אמות המידה המובאות לעיל אינן בגדר "רשימה סגורה" יש מקום להביא בחשבון במסגרת השקלול הכולל העומד בבסיס ההחלטה על שלילת המעמד. כן ניתן להתחשב בשיקולים נוספים שאינם מנויים לעיל, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה. כל זאת, בראי האיזון הנדרש בין מידת ההגשמה של תכליות ההסדר לבין עוצמת הפגיעה הכרוכה בביטול מעמד קבע כנזכר לעיל.

92. על כן, נבחן כעת את מאפייני המקרה תוך התייחסות לאמות המידה הכלולות בנוהל.

א. **מידת החומרה של הפעולות** – מעשיהם של השניים כמתואר לעיל הם חמורים ביותר. כאמור, עוף ועאידי נקטו שורה של פעולות לצורך השבתת מערכות מחשוב ומידע של חברת סלקום בעת מלחמה או מבצע צבאי, במטרה לפגוע בביטחון המדינה במהלך תקופה כאמור. העבירה של קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה, שבה הורשעו השניים, משתייכת לעבירות המצויות ברף החומרה הגבוה ביותר בחוק העונשין, וכפי שנכתב גם בגזר הדין. בית המשפט הנכבד קבע כי מעשיהם של השניים מהווים הפרה בוטה של חובת הנאמנות הבסיסית ביותר למדינה, והוא אף עמד על היותם מעשי בגידה של ממש ועל החומרה הטמונה בפיגוע סייבר כפי שתוכנן על ידיהם. ואכן, נראה כי הפעולות שנקטו השניים, אשר נועדו לפגוע בתשתית תקשורת מרכזית של ישראל בעת מבצע צבאי, במטרה לסייע לאויב במלחמתו נגד המדינה בעת הזאת, מהוות מקרה מובהק וקיצוני של הפרת אמונים, תוך ניתוק זיקתם הבסיסית ביותר למדינה והפניית עורף כנגדה. דומה כי בדיוק למעשים כגון אלה נועד ההסדר בדבר ביטול אזרחות מחמת הפרת אמונים, על המסר ההצהרתי הטמון בו בדבר ניתוק הזיקה למדינה. מעשיהם של השניים נמשכו לאורך שנים רבות, כללו תכנון מוקדם והתאפיינו בעקביות ושיטתיות, תוך ניצול לרעה של המידע אליו נחשפו בעבודתם, ונועדו לסייע לגורמים שבאויבי ישראל במלחמתם כנגדה. העובדה כי הפגיעה תוכננה לזמן מלחמה או מבצע צבאי מגבירה את החומרה הטמונה במעשים האמורים.

ב. **מימד הנזק** – כאמור לעיל, בגזר הדין עמד בית המשפט הנכבד על הנזק הפוטנציאלי שהיה טמון במעשיהם של עוף ועאידי, בציינו כי "גם אם בפועל לא ניתן היה לבסס פגיעה קונקרטית שנגרמה לביטחון המדינה או לפעילות חברת סלקום, הרי שפוטנציאל הנזק, כפי שעולה מפורשות מעובדות כתב האישום המתוקן היה גבוה...". בצד זאת, צוין כי "לצד הכוונות המחמירות של השניים והצעדים שנקטו לקידומן, בפועל לא נעשה כל שימוש באמצעים הטכנולוגיים שנאספו והוכנו, והם אף לא הגיעו לרמת בשלות שאיפשרה בפועל פגיעה משמעותית בתפקודה של חברת סלקום". הנה כי כן, יש לתת את הדעת לנזק הפוטנציאלי המשמעותי שמעשיהם של השניים היו עלולים לגרום לביטחון המדינה, בשעת מלחמה או מבצע צבאי, הגם שבפועל הם לא הגיעו לרמת בשלות שאפשרה פגיעה משמעותית לנוכח סיכול תוכניתם מבעוד מועד.

חובה בהקשר זה להבהיר, כי אין בעובדה שהנזק נמנע כדי להקהות מחומרת העניין; גורמי הביטחון פועלים ללא לאות לסיכול איומים בשלב המוקדם ביותר, ואין לצפות כי על מנת שתמומש התכלית ההצהרתית לפי פסק דין זיוד, יש להמתין למקרה של פגיעה בפועל בביטחונה של המדינה ולמעשה לכך שפעולות הסיכול לא יצלחו. קבלת פרשנות שכזו, תחיל הלכה למעשה סטנדרט המחייב נזק בפועל ובכך תפגע בהגשמת התכלית

ההצהרתית של סעיף 11א לחוק האזרחות במקרים מובהקים של הפרת חובת הנאמנות כלפי המדינה. משכך, אין לייחס משקל מכריע, בהקשר הנדון, לאי-מימוש הנזק.

ג. **באשר למעמד הארגוני**, עוף ועאידי עצמם אינם מהווים פעילים בכירים בארגוני טרור. לצד זאת, עוף ניהל קשר מתמשך עם בכירים בארגון הטרור הרצחני חמאס, אשר עומדים ברקע פעולותיו המתוארות לעיל.

ד. **באשר לחלופי הזמן**, פעולותיהם של עוף ועאידי המתוארות בכתב האישום המתוקן נעשו בין השנים 2014-2021, כאשר הם נעצרו בשנת 2022 והורשעו בשנת 2024. העובדה שהבקשה לשלילת אזרחותם מבוססת על פעולותיהם נגד מדינת ישראל שבוצעו במהלך העשור האחרון, ושנמשכו עד סמוך להליכים הפליליים שננקטו נגדם בשנים האחרונות, מחזקת את מידת הגשמתה של התכלית ההצהרתית.

ה. **באשר לאמות המידה של עוצמת הזיקה למדינה ומעמד חלופי מחוץ לישראל**, המשיבים הם אזרחים ישראלים מלידה, ואין להם מעמד חלופי מחוץ לישראל. לפיכך, ככל שבית המשפט יורה על שלילת אזרחותם, הם צפויים לקבל רישיון לישיבת קבע בישראל, או רישיון ישיבה ייעודי ככל שייקבע בעתיד בחקיקה. נתייחס לכך גם בהמשך.

ו. **באשר לאמות המידה של קירבה לגיל קטינות ונסיבות אישיות**, יצוין כי השניים ביצעו את מעשיהם המתוארים לעיל בהיותם בגירים. בעניינו של עוף לא נטען כי מתקיימות נסיבות אישיות חריגות. באי כוחו של עאידי טענו להתקיימותן של נסיבות אישיות שונות הנוגעות למחלתה של אשתו והשפעת המעצר על ילדיו, כמפורט בפנייה. לעמדת המבקש, אין בנסיבות אלו כדי להטות את הכף לעבר אי-הגשת בקשה לשלילת אזרחותו, כפי שגם עולה מהמלצת הוועדה המייעצת.

ז. **באשר לאמת המידה של חרטה**, מגזר הדין עולה כי השניים הביעו חרטה על מעשיהם במהלך החקירה ובפני בית המשפט. אולם, לנוכח מכלול הנסיבות שתוארו לעיל, ובהם מעשיהם החמורים שננקטו לאורך שנים ארוכות; התקיימותן של אמות המידה האחרות; והעובדה כי השניים הביעו חרטה על מעשיהם רק לאחר מעצרים – נראה כי במקרה דנן, על נסיבותיו החמורות, אין לייחס משקל משמעותי לשיקול זה, וממילא אין בהבעת החרטה לבדה כדי להטות את הכף לעבר אי שלילתה של האזרחות.

93. **נשוב ונדגיש כי ניתוח עובדות המקרה על בסיס אמות המידה מתייחס בראש ובראשונה לאישום השני בגדרו הורשעו המשיבים בעבירת קשירת הקשר לסיוע לאויב במלחמה**. בצד זה, נשוב ונציין כי העבירות הנוספות שבהן הורשעו השניים במסגרת האישום הראשון, משלימות את התמונה הנדרשת ואשר מבטאת את הפרת האמונים הבוטה, ומדובר בנסיבות מחמירות שנוכח לשקול לעניין ביטול האזרחות.

ה. המעמד החלופי שיינתן למשיבים היה ותישלל האזרחות

94. **בהתאם לסעיף 11א לחוק האזרחות**, אם יתברר כי עקב ביטול האזרחות הישראלית יוותר אותו אדם חסר כל אזרחות – על שר הפנים להעניק לו רישיון לישיבה בישראל. הסעיף קובע חזקה לפיה מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל לא יוותר חסר כל אזרחות. בהתאם לפסק דין זיוד,

רישיון הישיבה שיינתן לעוף ועאידי יהיה רישיון לישיבת קבע, או רישיון אחר, אשר יתן מענה למימד הקביעות, ככל שייקבע בעתיד בחקיקה.

95. במקרה זה, כאמור, המשיבים הם אזרחים ישראלים מלידה, ואין להם מעמד חלופי מחוץ לישראל. לפיכך, ככל שבית המשפט יורה על שלילת אזרחותם, הם צפויים לקבל רישיון לישיבת קבע בישראל, או רישיון ישיבה ייעודי ככל שייקבע בעתיד בחקיקה.

ו. סיכום

96. המעשה בו הורשעו המשיבים על פי האישום השני נכנס לגדרו של ההסדר לביטול אזרחות שבסעיף 11א לחוק האזרחות, ומצדיק נקיטה בצעד זה של ביטול אזרחות בהיותו מקרה קיצוני וחריג של הפרת חובת האמונים שחבים האזרחים כלפי המדינה.

97. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול אזרחותם של המשיבים, וזאת על בסיס מכלול הנימוקים שפורטו.

אורי קידר, עו"ד
מנהל המחלקה לעניינים מינהליים
פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)

לדן פאר, עו"ד
סגן בכיר א'
פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)

שירי רום, עו"ד
סגנית מנהל מחלקת הסייבר
פרקליטות המדינה